

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **P. S.,** proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 11. 2017, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 4. 2018, č. j. 20 Ad 1/2018 – 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobou podanou dne 29. 12. 2017 se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“) ve věci invalidního důchodu. Žalobce zároveň požádal o ustanovení zástupce pro soudní řízení.

[2] Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným usnesením (dále jen „krajský soud“ a „napadené usnesení“) návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce splňuje podmínku osvobození od soudních poplatků, avšak druhá podmínka, tj. potřeba zastoupení k ochraně práv žalobce, již naplněna v posuzovaném případě není. Z podané žaloby je dle krajského soudu zjevné, že se žalobce bez problému orientuje v základech hmotněprávních a procesních předpisů, zná svá práva a také je uplatňuje, a

zároveň k odstranění formálních nedostatků žaloby postačila jednoduchá výzva soudu. Předmětná žaloba má svoji vnitřní systematiku a obsahuje veškeré podstatné formální i materiální náležitosti. V projednávaném případě nadto nešlo o věc mimořádně složitou, jež by vyžadovala odbornou právní pomoc, nýbrž o posouzení především skutkového stavu věci, jež je odvislý od znalostí z oblasti lékařské vědy, konkrétně o posouzení vzniku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce.

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu podřaditelného pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítá, že se jedná o případ velmi složitý a vzhledem k tomu, že má pouze základní vzdělání, není schopen své právní záležitosti řešit sám. Rodina žije z dávek hmotné nouze, stěžovatel proto zástupce zaplatit nemůže. Krajský soud dle stěžovatele nemohl posoudit jeho právní znalosti, neboť nikde neuvedl, že si žalobu psal sám. V blízkosti jeho bydliště sídlí spolek Centrom, který stěžovateli a jeho rodině pomáhá s vyřizováním různých záležitostí.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS (dostupné tak jako ostatní zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na www.nssoud.cz), v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o neustanovení zástupce, se neuplatní § 105 odst. 2 s. ř. s. V posuzovaném případě tedy stěžovatel nebyl povinen být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem.

[6] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[7] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. „[n]*avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát*“.

[8] Jádrem přezkumu je otázka ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem. Dle § 35 odst. 9 s. ř. s. lze účastníku řízení ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. K naplnění druhé zákonné podmínky pro ustanovení zástupce pak Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Advokát bude ustanoven zástupcem účastníka k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní složitou, a jestliže potřeba ochrany*

práv účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z nekvalifikovaných podání účastníka, jímž se na soud obrací apod. Vzhledem k tomu, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), navíc v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka." (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 4 Azs 390/2005 - 98, nebo ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 117/2013 - 17). Potřebnost ustanovení zástupce vždy závisí na konkrétních okolnostech každého případu. Soud při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce zvažuje, nakolik je stěžovatel sám způsobilý před soudem hájit svá práva či zájmy. Přitom přihlíží k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům stěžovatele a k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí účastníka řízení o jeho právech v soudním řízení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 As 23/2013 – 9, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 – 14, nebo ze dne 30. 11. 2016, č. j. 6 As 206/2016 – 31).

[9] Nejvyšší správní soud se v posuzované věci ztotožnil se závěry krajského soudu. Předmětná žaloba je projednatelná bez nutnosti jejího doplnění a obsahuje argumentaci formulovanou se znalostí problematiky. Potřeba ustanovení zástupce pro hájení stěžovatelových práv v řízení před krajským soudem nevyšla najevo. Sdělení stěžovatele o možnosti zažádat o bezplatnou právní radu v blízkosti jeho bydliště dále snižuje nezbytnost ustanovení právního zástupce v této věci.

III. Závěr a náklady řízení

[10] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[11] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná vznik nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdila a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by jí nějaké náklady vznikly, proto jí právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu